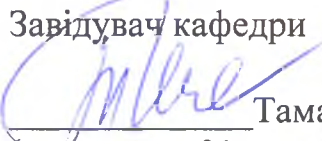

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра політології, історії і філософії

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ

Завідувач кафедри

Тамара ШАРАВАРА
(протокол «01» вересня 2025 р. №2)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

ФІЛОСОФІЯ

Освітньо-професійна програма	Менеджмент підприємства
Спеціальність	D3 Менеджмент
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Освітній ступінь	Бакалавр

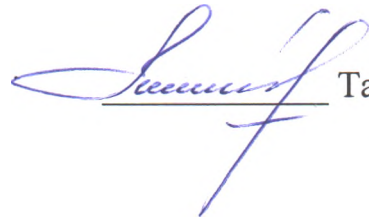
Полтава
2025-2026 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Менеджмент підприємства спеціальності D3 Менеджмент

Мова викладання: державна

Розробник: Тамара ЛАХАЧ, доцент кафедри політології, історії і філософії, к.і.н., доцент.

«01» вересня 2025 року

 Тамара ЛАХАЧ

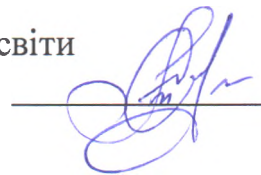
Погоджено гарантом освітньої програми

Менеджмент підприємства

«01» вересня 2025 року

 Тетяна САЗОНОВА

Схвалено головою ради з якості вищої освіти спеціальності «D3 Менеджмент» протокол від «01» вересня 2025 р. № 1

 Тетяна САЗОНОВА

Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів	3	
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	
Рік навчання (шифр курс)	1 ДЗМЕН_бд_2025	1 ДЗМЕН_бз_2025
Семестр	1-й	1-2-й
Лекції (годин)	16	4
Семінарські заняття (годин)	14	2
Самостійна робота (годин)	60	54
Індивідуальні завдання (контрольна робота)	-	50
Форма семестрового контролю	залік	

2 Мета вивчення навчальної дисципліни:

Надання науково-теоретичного знання з філософії як вищого теоретичного рівня світогляду, що віддзеркалює сутнісні характеристики буття людини, соціуму і природи та основні форми їх взаємодії; формувати світогляд особистості, який визначає загальне ставлення її до самої себе, суспільства, природи, світу крізь розуміння пізнавальних, моральних, ціннісних і соціальних проблем буття.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Дисципліни базової загальної підготовки

4. Компетентності:

Загальні:

ЗК 2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Фахові:

СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

5. Програмні результати навчання:

РН02. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства.

РН15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

РН16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
РН02. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства.	- Знати походження поняття «філософія», соціальні умови формування філософії, специфічні особливості філософських знань та основні моральні, культурні, наукові цінності людства щоб примножувати досягнення суспільства.
РН15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.	- Уміти демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.
РН16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.	- Оволодіти навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

6. Методи навчання і викладання:

Словесні методи (лекція, пояснення), наочні методи (ілюстрування, демонстрування), методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу, метод використання життєвого досвіду), методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, висування вимог до вивчення дисципліни, заохочення і покарання, оперативний контроль, вказування на недоліки, зауваження), інтерактивні методи (дискусії, метод мозкового штурму), мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій), методи письмового контролю (тести, навчальні завдання, контрольна робота), комп'ютерні методи (дистанційне навчання в системі Moodle, Google Meet).

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Філософія як специфічний тип знання.

Походження поняття «філософія». Філософія і життя. Соціальні умови формування філософії. Духовні джерела філософії. Співвідношення «людина – світ» як визначальний предмет філософського осмислення. Філософські проблеми і дисципліни. Специфічні особливості філософських знань: загальність (універсальність), сутнісність, світоглядність, універсальна теоретична рефлексія. Основні функції філософії: світоглядна, загально-методологічна, прогностична (евристична), критична, аксіологічна, гуманістична. Світогляд як духовно-практичний феномен. Поняття світогляду. Основні світоглядні проблеми. Структура світогляду (світовідчуття, світосприймання, світорозуміння, світоусвідомлення). Функціональні складові світогляду (віра, надія, любов). Принципи формування світобачення (монізм, плюралізм, скептицизм, догматизм, раціоналізм, сенсуалізм). Філософія як теоретична основа світогляду. Буденний і теоретичний світогляди та їх характерні особливості. Типи світогляду залежно від носіїв, ставлення до історичного прогресу, ознак світовідчуття. Історичність світогляду (міфологія, релігія, наука, філософія). Сучасна світоглядна парадигма.

Тема 2. Філософська думка Стародавнього Сходу. Антична філософія.

Особливості духовної культури в Стародавній Індії та місце в ній філософії. Веди як духовна основа формування та розвитку давньоіндійської філософії. Світоглядні особливості ведичної культури. Етичні вчення індійських мислителів. Філософські школи Стародавньої Індії: ортодоксальні (астіка): міманса, веданта, санкх'я, йога, ньая, вайшешика; неортодоксальні (настіка): чарвакалокаята, буддизм, джайнізм. Філософська думка в Стародавньому Китаї. Основні філософські школи Стародавнього Китаю: конфуціанство, даосизм, легізм. Основні етапи розвитку античної філософії. Проблематика філософії античності – комоцентризм. Досократичний період в розвитку грецької філософії: мілетська школа, Геракліт, піфагорійці, елейська школа. Філософські погляди Сократа, Платона, Арістотеля, Демокріта. Елліністично-римська філософія: стоїцизм, скептицизм, епікуреїзм, неоплатонізм.

Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження.

Особливості формування християнської філософії. Патристика (Тертуліан, Августин). Схоластика (Т. Аквінський). Філософський сенс заповідей Христа. Проблема загальних понять у філософії номіналізму та реалізму. Науково-природничі погляди Р. Бекона та інших філософів. Поняття «Відродження». Основні риси філософії Відродження. Гуманізм. Від геоцентризму до егоцентризму. Філософія раннього (італійського) Відродження. Філософія пізнього (північного) Відродження (М. Кузанський, Леонардо да Вінчі, Джордано Бруно, Н. Коперник).

Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва. Німецька класична філософія

Епоха наукових революцій та її вплив на розвиток філософії. Головні риси філософії Нового часу. Емпіризм і раціоналізм – основні тенденції у філософії XVII-XVIII ст. Емпіризм філософії Нового часу (Ф. Бекон, Т. Гоббс, Дж. Локк). Раціоналізм (Р. Декарт, Б. Спіноза, Г. Ляйбніц). Іматеріалізм Дж. Берклі та Д. Юма. Французьке Просвітництво та матеріалізм XVIII ст. (Вольтер, Ж.-Ж. Руссо, Ламетрі, К. Гельвецій).

Визначальні особливості німецької класичної філософії. Імануїл Кант – засновник німецької класичної філософії. Система суб'єктивного ідеалізму Й. Фіхте та об'єктивного ідеалізму Ф. Шеллінга. Діалектичний метод і філософська система Г. Гегеля. Антропологічна філософія Л. Фойєрбаха. Антропологічний матеріалізм Фейєрбаха. Філософія Маркса й Енгельса. Марксистська концепція практики. Неомарксизм (Д. Лукач, А. Грамші, Г. Маркузе).

Тема 5. Українська філософська думка.

Особливості української філософської думки. Основні періоди її розвитку. Філософія за часів Київської Русі. Філософія українського відродження та Барокко (К. Сакович, І. Пзель, Ф. Прокопович, Г. Щербаський). Філософія Г. Сковороди. Філософія Просвітництва й Романтизму в Україні (О. Новицький, Т. Шевченко, П. Юркевич). Соціальна філософія М. Драгоманова, І. Франка. Націософія Д. Донцова. Історіософська концепція В. Липинського. Філософія української діаспори (І. Лисяк-Рудницький, Д. Чижевський).

Тема 6. Проблеми буття та свідомості у філософії

Онтологія як розділ філософії, вчення про буття, у якому з'ясовуються фундаментальні проблеми існування, розвитку сутнісного, найважливішого. Філософське осмислення проблеми буття. Багаторівневий характер буття. Основні форми буття (буття тіл, процесів, буття людини, буття духовного, буття соціального).

Становлення уявлень про першооснови буття в історії філософії. Субстанція та матерія як філософські категорії. Поняття руху. Рух як загальний спосіб існування світу. Форми руху. Просторово-часова структура світу. Концепції простору і часу в філософії і науці. Проблеми першоначал світу (монізм, дуалізм, плюралізм). Суттєві ознаки субстанції (вічність, абсолютність, першопричинність). Матеріальна і духовна субстанції. Матеріалізм та ідеалізм як два домінуючі теоретичні напрями філософії щодо інтерпретації світу. Відносність протиставлення матеріального та ідеального. Людина і буття як «мікро» і «макросвіт». Суперечливість буття людини (тілесне-духовне). Буття і небуття. Проблема сенсу людського буття. Буття людини як буття можливості.

Проблема свідомості в історії філософії. Поняття свідомості як особливої здатності людини. Виникнення і природа свідомості. Структура свідомості. Свідоме і несвідоме. Феномен самосвідомості. Індивідуальна та суспільна свідомість. Поняття свідомості як особливої здатності людини. Виникнення і природа свідомості. Наука та релігія про основні підґрунтя свідомості. Проблема «чистої свідомості» (Е. Гуссерль, Ж.-П. Сартр, М. Хайдеггер). Генезис свідомості. Свідомість і мова. Свідомість і праця. Структура свідомості. Сфери свідомості: пізнавальна, емоційна, мотиваційно-вольова. Рівні психічного життя людини: несвідоме, підсвідоме, надсвідоме. Визначальні ознаки свідомості. Свідомість, практика, досвід. Свідомість і самосвідомість. Функції самосвідомості (самопізнання, самооцінка, саморегуляція). Суспільна свідомість та її форми, функції, взаємозв'язок.

Тема 7. Проблема людини у філософії.

Людина – універсальний і найвищий предмет філософії. Проблема людини в історії філософії. Філософська антропологія як напрям в сучасній філософії. Філософські аспекти антропосоціогенезу: біологічне та соціокультурне в людині. Релігійна модель появи людини. Еволюційна (наукова) концепція походження людини. Роль праці та мови у становленні людини. Основні атрибутивні ознаки людини. Філософська проблема взаємовідношення душі і тіла людини. Феномени тілесності і духовності. Співвідношення біологічного, соціального і духовного в людині. Людина як «діяльна цілісність». Специфіка людської діяльності. Потреби. Інтереси. Людина, індивід, особистість. Сенс життя людини і людства. Людиномірна сутність філософії.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма здобуття освіти ДЗМЕН_бд_2025				заочна форма здобуття освіти ДЗМЕН_бз_2025			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	сем	с. р.		л	сем	с. р.
Тема 1. Філософія як специфічний тип знань.	10	2	2	5	12	-		5
Тема 2. Філософська думка Стародавнього Сходу. Антична філософія	10	2	2	5	12	2		5
Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження.	10	2	2	10	12	-		5
Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва.. Німецька класична філософія	10	-	2	10	15	-		5
Тема 5. Українська філософська думка.	20	2	2	10	15	2	2	10
Тема 6. Проблеми буття та свідомості у філософії	10	-	2	10	12	-		5
Тема 7. Проблема людини у філософії	20	2	2	10	12	-		5
у т.ч. індивідуальні завдання (контрольна робота)	-	-	-	-		-		14
Усього годин	90	16	14	60	90	4	2	54

8. Теми практичних занять

Назви тем	Кількість годин	
	Денна форма ДЗМЕН_бд_2025	Заочна форма ДЗМЕН_бз_2025
Тема 1. Філософія як специфічний тип знань.	2	-
Тема 2. Філософська думка Стародавнього Сходу. Антична філософія	2	-
Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження.	2	-
Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва.. Німецька класична філософія.	2	-
Тема 5. Українська філософська думка.	2	2
Тема 6. Проблеми буття та свідомості у філософії	2	-
Тема 7. Проблема людини у філософії	2	-
Разом	14	2

9. Теми самостійної роботи

Назви тем	Кількість годин	
	Денна форма ДЗМЕН_бд_2025	Заочна форма ДЗМЕН_бз_2025
Тема 1. Філософія як специфічний тип знань.	5	5
Тема 2. Філософська думка Стародавнього Сходу. Антична філософія	5	5
Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження.	10	5
Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва.. Німецька класична філософія	10	5
Тема 5. Українська філософська думка	10	10
Тема 6. Проблеми буття та свідомості у філософії	10	5
Тема 7..Проблема людини у філософії	10	5
у т.ч. індивідуальні завдання (контрольна робота)	-	14
Разом	60	54

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти не передбачена навчальним планом.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання	
	Денна форма здобуття освіти ДЗМЕН_бд_2025	Заочна форма здобуття освіти ДЗМЕН_бз_2025
РН02. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства. РН15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності. РН16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.	Поточний контроль: опитування, виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи (розв'язування тестів), написання реферату. Семестровий контроль: залік	Поточний контроль: виконання завдань на практичних заняттях, розв'язування тестів, написання реферату, контрольна робота (заочна форма навчання). Семестровий контроль: залік

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за запланованим результатом навчання.

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та досягнення програмних результатів навчання.

Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру та достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно навчального плану: залік.

12. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Денна форма ДЗМЕН бд 2025

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Виконання підсумкової контрольної роботи	Разом
	Опитування	Розв'язування тестів (за результатами самостійної роботи)	Самостійна робота			
			Написання реферату	Виконання завдань самостійної роботи		
Тема 1. Філософія як специфічний тип знань.	4	2		4		10
Тема 2.. Філософська думка Стародавнього Сходу. Антична філософія	4	2		4		10
Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження.	-	2		4		10
Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва. Німецька класична філософія	4	2		4		10
Тема 5. Українська філософська думка	4	2		4		10
Тема 6. Проблеми буття та свідомості у філософії	-	2		4		10
Тема 7. Проблема людини у філософії	4	2		4		10
Самостійна робота (написання реферату)			10			10
Підсумкова контрольна робота					20	20
Разом	28	14	10	28	20	100

Заочна форма ДЗМЕН бз 2025

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Виконання підсумкової контрольної роботи	Разом
	Опитування	Розв'язування тестів (за результатами самостійної роботи)	Самостійна робота			
			Написання реферату	Виконання завдань контрольної роботи		
Тема 1. Філософія як специфічний тип знань.		2				2
Тема 2.. Філософська думка Стародавнього Сходу. Антична філософія		2				2
Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження.		2				2
Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва. Німецька класична філософія		2				2
Тема 5. Українська філософська думка	8	2				10
Тема 6. Проблеми буття та свідомості у філософії		2				2
Тема 7. Проблема людини у філософії		2				2
Самостійна робота (написання реферату)			10			10
Контрольна робота (індивідуальне завдання)				48		46
Підсумкова контрольна робота					20	20
Разом	8	14	10	48	20	100

Шкала та критерії оцінювання опитування на семінарських заняттях

Кількість балів		Критерії оцінювання
ден.	заоч.	
4	8-7	здобувач вищої освіти (з.в.о.) ґрунтовно і послідовно викладає вивчений матеріал, виявляє повне розуміння його змісту; обґрунтовує свої думки, наводить необхідні приклади, аргументує їх; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови; ЗВО на високому рівні володіє навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань. Здобувач демонструє високий рівень опанування РН
3	6-5	з.в.о. виявляє знання і розуміння основних положень певної теми, але викладає матеріал не досить повно, глибоко і переконливо обґрунтовує свої думки; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді. З.в.о. на достатньому рівні володіє навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань. Здобувач демонструє середній рівень опанування РН.
2	4-3	з.в.о. розкриває основні положення певної теми поверхнево, викладає матеріал непослідовно, без певної логіки; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів; допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді. З.в.о. на задовільному рівні володіє навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань. Здобувач демонструє задовільний рівень опанування РН.
1	2-1	з.в.о. не виявляє знань більшої частини вивченого матеріалу, допускає суттєві помилки у викладенні фактів, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал; не дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови. З.в.о. на низькому рівні володіє навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань. Здобувач демонструє низький рівень опанування РН.
0	0	з.в.о. зовсім не відповідає на поставлене питання або відповідає неправильно. Не володіє навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Критерії та шкала оцінювання виконання тестів (за результатами самостійної роботи)

Кількість балів	Критерії оцінювання
0-2	0,5 балів – за кожен правильну відповідь. З.в.о. демонструє високий рівень володіння програмним матеріалом, що відображає знання фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, володіє навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

Критерії та шкала оцінювання написання реферату

Кількість балів	Критерії оцінювання
10	виконані всі вимоги до написання й захисту реферату: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання. За матеріалами реферату підготовлена змістовна презентація. На високому рівні володіє навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
9	виконані всі формальні вимоги до написання й захисту реферату: витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Проблема позначена, але не достатньо обґрунтована її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему й викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита достатньо повно, дані правильні відповіді на додаткові питання. На достатньому рівні володіє навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
7-8	основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки. Не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі. Наявні певні неточності у викладенні матеріалу. Вимоги щодо оформлення дотримано. На середньому рівні володіє навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
5-6	основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені недоліки. Зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутні логічна послідовність у судженнях; не витриманий обсяг реферату; є недоліки в оформленні; на додаткові питання при захисті дані неповні відповіді. На задовільному рівні володіє навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
3-4	наявні істотні відступи від вимог до реферування. Зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; під час захисту відсутній висновок. ЗВО на низькому рівні володіє навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

1-2	тема реферату не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми, фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства. З.в.о. не володіє навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
0	реферативна робота не виконана, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Критерії та шкала оцінювання виконання завдань самостійної роботи для здобувачів денної форми здобуття освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
3-4	З.в.о. демонструє навички самостійної роботи, всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, здійснює аналіз та робить висновки. На високому рівні володіє навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
1-2	З.в.о. демонструє навички самостійної роботи, розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, здійснює аналіз та робить висновки. Проте, завдання самостійної роботи з теми виконані не повністю, або мають неточності, незначні помилки. На середньому рівні володіє навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
0	З.в.о. не демонструє навички самостійної роботи, на низькому рівні розуміє фундаментальні принципи буття людини, природи та суспільства, неефективно використовує літературу. Завдання самостійної роботи не виконані, або виконані неправильно. З.в.о. не володіє навичками самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Шкала та критерії оцінювання підсумкової контрольної роботи

Вид контролю: підсумкова контрольна робота проводиться письмово, в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання на дату семестрового контролю.

Мета підсумкового контролю: перевірка успішності засвоєння студентами теоретичного матеріалу та рівня сформованості вмінь і навичок з навчальної дисципліни та умінь здобувачів вищої освіти використовувати набуті компетентності та програмні результати навчання для виконання практичних завдань.

Час виконання: 45 хвилин

Зміст і структура карток з підсумковою контрольною роботою: картки містять запитання та завдання, засвоєння яких передбачено робочою програмою навчальної дисципліни. Кількість завдань у картці чотири, складність запитань і завдань, викладених у картках, для заліку є приблизно однаковою і дає змогу здобувачу вищої освіти за час, відведений для відповіді, ґрунтовно та в повному обсязі розкрити зміст усіх запитань і завдань. Кожне завдання максимально оцінюється у 5 балів, максимальна сумарна кількість балів за залік становить 20 балів.

Кількість балів	Критерії оцінювання
20 балів	Відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу дисципліни, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного застосування; студент має навички користування нормативним матеріалом і вміло застосовує його при відповідях; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології. Здобувач демонструє високий рівень опанування РН
14-19 балів	Відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу дисципліни, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного застосування; студент має навички користування нормативним матеріалом і вміло застосовує його при відповідях; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу. Здобувач демонструє вище середнього рівня опанування РН

8-13 балів	Відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати завдання на рівні відтворення, аналогічно до тих, що розглядались з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і помилок, які може усувати за допомогою викладача, має навички користування нормативним матеріалом; допускає 3-4 помилки. Здобувач демонструє середній рівень опанування РН
3-7 бали	Студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки; здатний вирішувати завдання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності та допускає 5-6 помилок. Здобувач демонструє задовільний рівень опанування РН
1-2 бали	Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення, виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; цілісність розуміння матеріалу з дисципліни відсутня, допускає грубі помилки. Здобувач демонструє низький рівень опанування РН
0 балів	Студент не виконав відповідного завдання або виконав його повністю неправильно; незнання значної частини навчального матеріалу, невміння орієнтуватися при розв'язанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень. Не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Шкала та критерії оцінювання контрольної роботи студентів заочної форми здобуття освіти

Контрольна робота здається на перевірку до початку сесії. Кожне з 3 теоретичних питань оцінюється від 0 до 15 балів:

Шкала оцінювання, балів	Характеристика критерію
14-16	Відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу дисципліни, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного застосування; студент має навички користування нормативним матеріалом і вміло застосовує його при відповідях; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології. Здобувач демонструє високий рівень опанування РН
10-13	Відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу дисципліни, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного застосування; студент має навички користування нормативним матеріалом і вміло застосовує його при відповідях; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу. Здобувач демонструє вище середнього рівня опанування РН
7-9	Відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати завдання на рівні відтворення, аналогічно до тих, що розглядались з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і помилок, які може усувати за допомогою викладача, має навички користування нормативним матеріалом; допускає 3-4 помилки. Здобувач демонструє середній рівень опанування РН
4-6	Студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки; здатний вирішувати завдання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності та допускає 5-6 помилок. Здобувач демонструє задовільний рівень опанування РН.
1-3	Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення, виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; цілісність

	розуміння матеріалу з дисципліни відсутня, допускає грубі помилки. Здобувач демонструє низький рівень опанування РН
0	Студент не виконав відповідного завдання або виконав його повністю неправильно; незнання значної частини навчального матеріалу, невміння орієнтуватися при розв'язанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень, не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Таким чином за виконану згідно з вимогами роботу, в якій повністю розкрито зміст питань, здобувач вищої освіти може отримати максимум *48 балів*.

Захист контрольної роботи не передбачається. Оцінювання контрольної роботи відбувається дистанційно викладачем без присутності здобувача вищої освіти. Результат повідомляється напередодні заліку. Якщо здобувач вищої освіти незгоден з оцінкою, то йому надається можливість доопрацювати контрольну роботу.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено під час реалізації навчальної дисципліни

Засоби навчання: ноутбук, мультимедійне обладнання (проектор), проекційний екран, дошка аудиторна; онлайн платформа Google Meet, електронний репозитарій ПДАУ, АСУ ПДАУ, електронний ресурс на платформі LMS Moodle.

13. Політика навчальної дисципліни

- *щодо термінів виконання та перескладання*: усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлений термін; роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчий бал (-30%). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне проходження контрольного заходу із навчальної дисципліни для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною;

- *щодо академічної доброчесності*: здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету;

- *щодо відвідування занять*: відвідування лекційних і семінарських занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим; відмітка про відвідування занять здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача;

- *щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти*: на здобувачів вищої освіти поширюється право на визнання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах (Prometheus, Coursera, ВУМ online, EdEra тощо). Особливості неформального / інформального навчання та процедури перезарахування їх як освітнього компонента або його частини регламентовані «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету»;

- *щодо оскарження результатів оцінювання*: після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Порядок оскарження результатів оцінювання здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті».

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Актуальні проблеми філософії XX-XXI століть : навч. посібник / І. В. Карівець, В. Л. Петрушенко, С. М. Повторєва та ін.; за заг. ред. д-ра філос. наук І. В. Карівця. Львів : Видво Львівської політехніки, 2021. 240с.
2. Баранник М. В. Лекції з філософії : навч. посіб. Київ : Вид-во Ліра, 2022. 166 с.
3. Вступ до філософії : конспект лекцій / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад. : Новіков Б. В., та ін. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 114 с. URL : <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/4843213>
4. Вступ до філософії. Методичні рекомендації для підготовки з дисципліни для заочної форми навчання: навч. посіб. / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад. : Зуєв В. М., та ін. - Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. 139 с. URL : <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/66695>
5. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Філософія : підручник. 3-тє видання. Київ : Вид-во Право, 2020. 432 с.
6. Дахній А. Нариси історії західної філософії XIX - XX ст. : навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені І. Франка, 2022. 486 с.
7. Усанов І.В., Усанова Л.А. Суперечності суспільства знань: освітні трансформації та виклики. *Філософські обрії. Наук.-теорет. журн.* / Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. Вип. 47. К. ; Полтава, 2023. С. 51-60. URL : <http://philosobr.pnpu.edu.ua/article/view/282550/279255>

Допоміжні

1. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Філософія : навч. посіб. для підготовки до заліку та іспиту. Харків : Право, 2021. 136 с.
2. Єрмоленко В. Плинні ідеології. Ідеї та політика в Європі XIX-XX століть. Київ : Дух і Літера, 2022. 480 с.
3. Медовз Д. Мистецтво мислити системно. Розв'язання проблем від особистого до глобального масштабу. Київ : Vivat, 2023. 304 с.
4. Платон. Діалоги. Пер. з давньогрецької Й. Кобів, Ю. Мушак. Харків : Фоліо, 2022. 352 с.
5. Препотенська М. Homo urbanus : феномен людини мегаполісу. Дніпропетровськ: Вид. Середняк Т. К. 2024, 420 с.
6. Усанов І. В. Усанова Л. А. Екзистенційний вимір маргінальності. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. Львів : 2023 р. Випуск 50, с. 119-125 URL: <http://fpsvisnyk.lnu.lviv.ua/archive/502023Z16.pdf>
7. Усанов І. В. Усанова Л. А. Політика мережевих ідентичностей. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса : 2023. №44 С. 66 - 70. URL : <http://apfs.nuoua.od.ua/archive/442023Z13.pdf>
8. Філософія науки : підручник / О. П. Дзьобань ; ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права Нац. академії прав. наук України». К. ; Одеса : Фенікс, 2024. 516 с.
9. Фукуяма, Френсіс. Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості. Київ : Наш Формат, 2020. 192 с.
10. Лахач Т. О., Майданюк І. З., Денисенко А. О. Причини виникнення гендерної нерівності. *Культурологічний альманах*. 2024. № 4. С. 238–245. DOI: <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.4.27>

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Електронна бібліотека Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України. URL : <https://filosof.com.ua/>
3. Підручники для студентів. Серія Філософія. URL : <https://westudents.com.ua/predmet/34-f%D1%96losof%D1%96ya.html>
4. Філософські обрії. Науковий журнал. URL : <http://philosobr.pnpu.edu.ua/>
5. Найвидатніші філософи світу та України. URL : <http://philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html>
6. Електронна бібліотека Іхтіка. URL : <http://www.google.com/url?q=http%3A%2F%2Fihtik.lib.ru%2Findex.html&sa=D&sntz=1&usg=AOvVaw2HBMozur615VGDPIOi6933>
7. Електронна бібліотека Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України. URL : <http://filosof.com.ua/>
8. Історія європейської філософії: становлення та розвиток (НБУВ) URL: <http://nbuv.gov.ua/node/283>
9. Український філософський фонд. URL : <http://www.google.com/url?q=http%3A%2F%2Fwww.philosophy.ua&sa=D&sntz=1&usg=AOvVaw1eG-YjLEQPWEBaWjMLWn6J>
11. Філософія і Релігієзнавство. URL: <http://tureligious.com.ua/>
12. Філософські інформаційні ресурси Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського URL : http://irbis-nbuv.gov.ua/info_ph.html

13. Філософська бібліотека НБУВ. Філософам - Інформаційні ресурси Інтернет. URL : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_ph/cgiirbis_64.exe